

Муштарак масаланинг шартлари

16:14 / 06.02.2025 1343

1. Она бир ака-укалар икки ёки ундан кўп бўлишлари шарт (ўғил ёки қиз бўлишининг фарқи йўқ).
2. Ака туғишган ака бўлиши ҳам шарт. Агар ота бир ака бўлса, бир ёки ундан кўп бўлса ҳам, меросдан соқит бўлишига уламолар ижмо қилишган.
3. Туғишган ўғил бўлиши шарт. Агар у қиз бўлса, фарз улушини олади ва масала авл бўлиб, шерикчилик масаласи ботил бўлади.

Биринчи қоида. «Банул аъён», «Банул аллот», «Банул ахёфлар»нинг барчаси ўғил, ўғилнинг ўғли ва ота билан соқит бўлишига барча уламолар иттифоқ қилишган. Абу Ҳанифа бобо билан ҳам соқит бўлишини айтадилар. Қолган уч имом эса бобо билан улар соқит бўлмаслигини айтишади. Худди шунингдек, Банул ахёф қиз билан, ўғилнинг қизи билан, қанча пастласалар ҳам, соқит бўлади.

Баъзи атамаларнинг шарҳи:

Банул-аъён – ота-она бир (туғишган) ака-ука ва опа-сингиллар.

Банул-аллот – ота бир ака-ука ва опа-сингиллар.

Банул-ахёф – она бир ака-ука ва опа-сингиллар.

Иккинчи қоида. Банул аҳёфда, яъни она бир ака-ука, опа-сингилларда мерос улуши эркак-аёлга баробардир. Эркак аёлнинг меросича мерос олади. Бир эркак икки аёл улушини олмайди, чунки Аллоҳ таоло шундай марҳамат қилади:

«...улар учдан бирига шерикдирлар» (Нисо сураси, 11-оят).

«Ислом шариатида мерос илми» китобидан

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 24 августдаги 03-07/5163-рақамли ҳамда 2022 йил 27 сентябрдаги 03-07/7348-рақамли хулосалари асосида тайёрланган.